

**Ташкичү авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ**

«25» февраль 2022 ел

№ 3

**Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы Ташкичү
авыл жирлеге территориясендә
төзекләндерү өлкәсендә муниципаль
контрольне гамәлгә ашыру турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Ташкичү авыл жирлеге Уставы нигезендә Ташкичү авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Кушымта итеп бирелгән түбәндәгеләрне расларга:

- Ташкичү авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне 1 нче кушымта нигезендә;

- Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеген 2 нче кушымта нигезендә;

- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Ташкичү авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеген 3 нче кушымта нигезендә;

- Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Ташкичү авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өчен индикатив күрсәткечләрне 4 нче кушымта нигезендә;

- Муниципаль контрольнең (күзәтчелекнең) индикатив күрсәткечләре исемлеген 5 нче кушымта нигезендә.

2. «Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Ташкичү авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хақында» Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы

Ташкичү авыл жирлеге Советының 2021 елның 27 декаберендәге 37 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районы рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

4. Әлеге карар 2022 елның 25 февраленнән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Ташкичү авыл жирлеге башлыгы

Ф.Х.Файзуллин

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Ташкичү авыл
жирлеге Советының
25.02.2022 ел, № 3
карарына 1 нче кушымта

**Ташкичү авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге нигезләмә (алга таба-Нигезләмә) Ташкичү авыл жирлеге территориясендә (алга таба - муниципаль контроль) төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели.

1.2. Муниципаль контроль предметы булып түбәндәгеләр тора:

Оешмалар һәм гражданныр (алга таба – контрольдә тотылучы затлар) тарафыннан Ташкичү авыл жирлеге Советының 03.12.2021 ел, №37 карары белән расланган Ташкичү авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән мәжбүри таләпләрне, инвалидларга социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлар өчен үтемле булуын тәмин итү таләпләрен Ташкичү авыл жирлегендә территорияне төзекләндерүне оештыру кагыйдәләре нигезендә үтәү (алга таба-Кагыйдәләр);

контроль чаралар нәтижәләре буенча кабул ителә торган карарларны үтәү.

Муниципаль контроль предметына Кагыйдәләрдә билгеләнгән мәжбүри таләпләр керми, алар гамәлдәге законнар нигезендә дөүләт контроленен (күзәтчелегенен), муниципаль контрольнең башка төрләре предметына керә.

1.3. Муниципаль контроль объектлары (алга таба - контроль объекты):

алар кысаларында мәжбүри таләпләр үтәргә тиешле Ташкичү авыл жирлеге территориясен төзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотылучы затларның эшчәнлеге, гамәлләре (гамәл кылмаулары), шул исәптән эшчәнлек алып баручы, эш-гамәлләре (гамәл кылмаулары) контрольдә тотылучы затларга карата куелган таләпләр үтәлеше;

контрольдә тотылучы затларның, шул исәптән мәжбүри таләпләр куела торган эш һәм хезмәт күрсәтүләрнең эшчәнлек нәтижәләре;

контрольдә тотылучы затлар ия булган һәм (яки) файдаланыла торган һәм аларга төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләр куела торган биналар, төзелмәләр; корымалар, территорияләр, шул исәптән жир кишәрлекләрен кертәп, предметлар һәм башка объектлар.

1.4. Контроль объектларын исәпкә алу түбәндәгеләрне төзү юлы белән гамәлгә ашырыла:

контроль чараларның бердәм реестры;

судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмат системасы (дәүләт мәгълүмат системасының ярдәмче системасы);

ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән башка дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системалары.

Контроль орган тарафыннан «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 2 өлеше һәм 17 статьясындагы 5 өлеше нигезендә (алга таба - 248-ФЗ номерлы Федераль закон) контроль объектларын мәгълүмати системадан файдаланып исәпкә алу алып барыла.

1.5. Муниципаль контроль Ташкичү авыл жирлегә башкарма комитеты (алга таба - Контроль орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Ташкичү авыл жирлегә башкарма комитетына (алга таба - Башкарма комитет) йөкләнә.

1.6. Муниципаль контроль орган исемнән муниципаль контрольне түбәндәге вазыйфай затлар башкарырга хокуклы:

1) контроль органы житәкчесе (житәкче урынбасары);

2) үз вазыйфай бурычларына элгә Нигезләмә, вазыйфай регламент яисә вазыйфай инструкция нигезендә муниципаль контроль төре буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткәру (алга таба - инспектор) керә торган контроль органның вазыйфай заты.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле контроль органның вазыйфай затлары исемлегә элгә Нигезләмәнең 1 нче кушымтасы белән билгеләнә.

Контроль чараны уздыру турында карар кабул итүгә вәкаләтле контроль органның вазыйфай затлары булып Контроль органы житәкчесе, житәкче урынбасары (алга таба - Контроль органның вәкаләтле вазыйфай затлары) тора.

1.7. Инспекторның хокуклары һәм бурычлары.

1.7.1. Инспектор бурычлы:

1) Россия Федерациясә законнарын, контрольдә тотучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатләрән үтәргә;

2) мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм кисәтү буенча Россия Федерациясә законнары нигезендә бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулысынча гамәлгә ашырырга;

3) контроль чаралар үткәрергә һәм законлы нигездә контроль гамәлләр кылырга һәм аларны билгеләп куйган вакытта гына һәм контроль чараларының бердәм реестрында тиешле мәгълүмат булган очракта гына, контрольдә тотыла торган затлар белән хезмәттәшлек иткән очракта, мондый чараларны үткәрергә һәм мондый гамәлләрне бары тик хезмәт таныклығын, федераль законнарда каралган башка документларны күрсәткәндә генә башкарырга;

4) контроль чаралар уздырганда гыйбадәт кылуларга, башка дини йолаларга һәм тантаналарга карата ихтирамсызлык күрсәтү күрсәтү, аларны үткәругә комачауламаска, шулай ук дини оешмаларның эчке тәртибен бозмаска;

5) контроль чаралар уздырганда (Контроль органның контрольдә тотылуы затлар белән хезмәттәшлегә таләп ителми торган контроль чаралардан тыш) һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законда һәм элгә Нигезләмәнең 3.4

бүлекчэләрендә каралган очракларда контрольдә тотылучы затларның, аларның вәкилләренә, аларның вәкилләренә, Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшқуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилләргә яисә аның жәмәгәт вәкилләренә Татарстан Республикасында эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилләргә булуына каршылык күрсәтмәскә;

6) контроль чаралар уздырганда шунда булган затларга, аларның вәкилләренә, муниципаль контроль предметына караган мәгълүматны һәм документларны, шул исәптән, әгәр мондый килештерү 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралган булса, контроль чараны үткәрүне прокуратура органнары тарафыннан килештерү турында белешмәләр бирергә;

7) контрольдә тотылучы затларны, аларның вәкилләрен контроль чаралар һәм контроль чара предметына караган контроль гамәлләр нәтижәләре белән таныштырырга;

8) контрольдә тотылучы затларны, аларның вәкилләрен ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм контроль чара предметына караган мәгълүмат һәм (яисә) документлар белән таныштырырга;

9) ачыкланган хокук бозулар фактлары буенча күрелә торган чараларны билгеләгәндә күрсәтелгән хокук бозулар авырлыгының, закон белән саклана торган кыйммәтләр өчен аларның потенциал куркынычының туры килүен исәпкә алырга, шулай ук контрольдә тотыла торган затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгәтләрен нигезсез чикләмәскә, аларның мөлкәтенә хокуксыз зыян (зарар) китермәскә;

10) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә үз гамәлләренә нигезле булуын исбат итәргә;

11) контроль чаралар уздыру һәм контроль гамәлләр кылу Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларны үтәргә;

12) контрольдә тотыла торган затлардан Россия Федерациясе законнарында каралмаган йә дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагында булган документларны һәм башка белешмәләргә таләп итмәскә.

1.7.2. Контроль чараларны үз вәкаләтләргә чикләрендә һәм уздырыла торган контроль гамәлләр күләмендә уздырганда, инспектор түбәндәгеләргә хокуклы:

1) федераль законнарда башкасы каралмаган булса, хезмәт таныклығын күрсәткәч һәм контроль орган карары белән билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә житештерү объектларына керергә (карарга);

2) мәжбүри таләпләргә үтәүгә кагылышлы барлык документлар белән, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә дәүләт, хезмәт, коммерция яисә закон белән саклана торган башка серне үз эченә алган документлар белән танышырга;

3) контрольдә тотыла торган затлардан, шул исәптән контроль оешмалары житәкчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән, контроль чаралар уздырганда ачыкланган мәжбүри таләпләргә бозу фактлары буенча, язма аңлатмалар бирүне, шулай ук күчәрмә ясау, фото- һәм видеога төшерү өчен документлар тапшыруны таләп итәргә;

4) контрольдә тотылучы затларның мәгълүмат системалары белән предметка һәм контроль чара күләменә караган өлешендә техник документация, белешмәләргә электрон базасы, танышырга;

5) контрольдә тотылучы зат тарафыннан контроль чаралар үткәргәндә соралган документларны һәм материалларны тапшырмау яки вакытында тапшырмау, вазыйфай затларны һәм (яки) контрольдә тотучы зат хезмәткәрләрен сорапшыру үткәру, бинага керү мөмкинлеген чикләү, контроль чараны гамәлгә ашыру буенча башка чараларга комачаулау фактлары буенча актлар төзәргә;

6) контрольдә тотылучы затларга куркынычсызлыгын тәмин итү һәм аларны мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү буенча тәкъдимнәр бирергә, контрольдә тотылучы затлар тарафыннан ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында һәм бозылган хәлне торгызу турында карарлар кабул итәргә;

7) «Полиция турында» 2011 елның 7 февралендәге 3-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инспекторга каршы тору яисә куркыныч янаган очрактарда полиция органнарына ярдәм сорап мөрәжәгать итәргә;

8) _____.

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.9. Контроль органның вазыйфай затлары һәм башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарылган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында контрольлек (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләрне урнаштыру юлы белән контрольдә тотылучы затларга хәбәр итү гамәлгә ашырыла, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон формада үтәү өчен файдаланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хезмәтгәшлеген тәмин итә торган инфраструктура аша контрольдә тотылучы затларга житкерү, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы (функцияләр)» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша да.

2. Зыян (зарар) килү куркынычы категориясе

2.1. Муниципаль контроль профилактик чаралар һәм контроль чаралар сайлауны билгеләүче зыян (зарар) килү куркынычы белән идарә итү, аларны карап тоту (шул исәптән тикшерелә торган мәжбүри таләпләр күләме), интенсивлык һәм нәтижәләр ясау рисклары белән идарә итү нигезендә гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта контроль орган даими нигездә зыян (зарар) килү куркынычын бәяләү һәм идарә итү өчен кулланыла торган белешмәләрне мониторинглау (жыю, эшкәртү, анализлау һәм исәпкә алу) үткәрелә.

2.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зарар) килү куркынычы белән идарә итү максатларында контроль объектлары зыян (зарар) килү куркынычының түбәндәге категорияләренә берсенә кертелергә мөмкин (алга таба - куркынычлылык категориясе):

- югары куркынычлылык;
- урта куркынычлылык;
- уртача куркынычлылык;
- түбән куркынычлылык.

2.3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларын куркынычлылык категориясенә кертү критерийлары әлеге Нигезләмәнең 2 нче кушымтасында билгеләнә.

2.4. Контроль объектын куркынычлылыкның бер категориясенә кертү аның характеристикаларын расланган куркынычлылык критерийлары белән чагыштыру нигезендә контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторы-контроль объекты параметрларыннан туры килү яки кире кагу, алар үзләре мәжбүри таләпләрне бозмый, ләкин ихтимал югары дәрәжәдә мондый бозулар һәм закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү куркынычы булуын раслый.

2.5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге Совет карары белән раслана.

2.6. Контроль объекты билгеле бер куркынычлылык категориясенә кертелмәгән очракта, ул түбән куркынычлылык категориясенә кертелгән дип санала.

2.7. Контроль органы объектның куркынычлылыкның башка категориясе критерийларына туры килүе турында яисә куркынычлылык критерийлары үзгәрү турында белешмәләр кәргән көннән соң биш эш көне эчендә контроль объектынның куркынычлылык категориясен үзгәртү турында карар кабул итә.

3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда үткәрелә торган профилактик чаралар төрләре

Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда, Контроль органы түбәндәге профилактик чаралар төрләрен үткәрә:

- 1) мәгълүмат житкерү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтү игълан итү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.

3.1. Мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотылучы һәм башка кызыксынучы затларга мәгълүмат житкерү

3.1.1. Контроль орган «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Ташкичү авыл жирлеге Советының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) массакуләм мәгълүмат чараларында, контрольдә тотыла торган затларның шәхси кабинетлары аша һәм түбәндәге белешмәләренә башка рәвешләрендә урнаштыру юлы белән контрольдә торучы һәм кызыксынучы башка затларга мәгълүмат бирә:

1) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны жайга сала торган норматив хокукый актлар текстлары;

2) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны жайга сала торган норматив хокукый актларга кертелгән үзгәрешләр турында, аларның үз көченә керү сроклары һәм тәртибе турында белешмәләр;

3) структур берәмлекләре күрсәтеп, норматив хокукый актлар исемлеге мәжбүри таләпләре булган, аларны бәяләү контроль предметы булып торган әлеге актлар, шулай ук мәжбүри таләпләре бозганда кулланыла торган жаваплылык чаралары турындагы мәгълүматны гамәлдәге редакциядәге текстлар белән;

4) аларны үз-үзен тикшерү өчен куллануны рәхсәт итә торган форматта расланган тикшерү кәгазьләре;

5) мәжбүри таләпләре үтәү буенча житәкчелек;

6) мәжбүри таләпләре бозу куркынычы индикаторлары исемлеге, контроль объектларын куркынычлык категориясенә кертү тәртибе;

7) куркынычлык категориясен күрсәтеп, контроль чараларның еллык планын формалаштыру кысаларында исәпкә алына торган контроль объектлары исемлеге;

8) Контроль органы тарафыннан (мондый чаралар уздырганда) планы контроль чараларны үткәрү өчен зыян китерү куркынычын профилактикалау программасы һәм планын;

9) Контроль орган тарафыннан контрольдә тотыла торган заттан соратып алынырга мөмкин булган белешмәләренә тулы исемлеге;

10) мәжбүри таләпләре үтәү мәсьәләләре буенча консультацияләр алу ысуллары турында белешмәләр;

11) контрольдә тотылуы затларның намуслылыгын стимуллаштыру чараларын куллану турында белешмәләр;

12) Контроль органы карарларына, аның вазифаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр шикаять бирү тәртибе турында белешмәләр;

13) Контроль органының хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре булган докладлар;

14) муниципаль контроль турында докладлар;

15) үз-үзенә тикшерүнең ысуллары һәм процедурасы (булганда) турында мәгълүмат, шул исәптән мәжбүри таләпләре үтәү декларациясен әзерләү һәм үз-үзенә тикшерүне үткәрү буенча методик тәкъдимнәр һәм контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан тапшырылган мәжбүри таләпләре үтәү декларацияләре турында мәгълүмат;

16) Россия Федерациясенә норматив хокукый актларында, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда һәм (яисә) зыян китерү куркынычын профилактикалау программаларында каралган башка белешмәләр.

3.1.2. Контроль орган күрсәтелгән белешмәләре актуаль хәлдә сакларга тиеш.

3.2. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү

3.2.1. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү Контроль органы тарафыннан елга 1 тапкыр уздырыла һәм түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелә:

1) Контроль органы һәм аның вазифаи затлары тарафыннан мәжбүри таләпләре, муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарын куллануга бертөрле алымнарны тәэмин итү;

2) күрсәтелгән хокук бозулар барлыкка килүгә китерә торган мәжбүри таләпләре, сәбәпләре, факторларны һәм шартларны типик бозуларны ачыклау;

3) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү очракларын анализлау, зыян (зарар) килү куркынычы чыганакларын һәм факторларын ачыклау;

4) мәжбүри таләпләрне актуальләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү;

5) дәүләт контроле (күзәтчелек), муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарына үзгәрешләр кертү хакында тәкъдимнәр әзерләү.

3.2.2. Ташкичү авыл жирлеге Советының төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның хокуктан файдалану практикасын гомумиләштерү үткәрелгән контроль чаралар һәм аларның нәтижәләре турындагы белешмәләрне жыю һәм анализлау юлы белән тикшереп тору органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.2.3. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре буенча, Контроль орган хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган доклад әзерли.

3.2.4. Хокук куллану практикасы турындагы доклад белән карар раслана һәм хисап елыннан соң килүче елның 1 мартыннан да соңга калмыйча «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Ташкичү авыл жирлеге Советының рәсми сайтында Арча муниципаль районының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) урнаштырыла.

3.3. Мәжбүри таләпләрне бозу ярамау турында кисәтү

3.3.1. Контроль орган мәжбүри таләпләрне бозуның әзерләне торган очраклары яисә мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булса һәм (яисә) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килгәндә яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү куркынычы туганда, мәжбүри таләпләрне бозу ярамау турында кисәтү (алга таба - кисәтү) игълан итә һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэмин итү чараларын күрергә тәкъдим итә.

3.3.2. Кисәтү Россия Икътисади үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типлаштырылган формалары турында» 2021 елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы белән расланган рәвештә рәсмиләштерелә.

3.3.3. Контрольдә тотылучы зат кисәтү алынган көннән алып ун эш көне эчендә Контроль органына кисәтүгә карата ризасызлык белдерергә хокуклы.

3.3.4. Түбәндәге шартлар булырга тиеш:

1) ризасызлык жибәрелә торган Контроль органы исеме;

2) юридик затның исеме, шәхси эшқуар яисә гражданның исеме, фамилиясе, атасының исеме (булганда), шулай ук элементә өчен телефон номеры (номерлары), электрон почта адресы (адреслары) һәм контрольдә тотылучы затка жавап жибәрелергә тиешле почта адресы;

3) кисәтү датасы һәм номеры;

4) контрольдә тотылучы затка игълан ителгән кисәтүләрдәге нигезләнмәгән дәлилләр;

5) контрольдә тотылучы затның кисәтүне алу датасы;

6) шәхси имза һәм дата.

7) салым түләүченең идентификация номеры - юридик зат, шәхси эшқуар;

8) паспорт яисә шәхесне таныклаучы башка документ сериясе һәм номеры, яшәү урыны адресы (гражданныр өчен).

3.3.5. Контроль органга мөрәжәгатьләр контрольдә тотылуы зат тарафыннан кәгазьдә почта аша яисә 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда, электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә, контроль органның электрон почтасы адресына яисә кисәтүдә күрсәтелгән башка ысуллар белән жибәрелә.

3.3.6. Кирәк булганда, контрольдә тотылуы зат ризасызлыкка тиешле документларны яисә аларның таныкланган күчермәләрен беркетеп тапшыра.

3.3.6. Контроль органы кисәтүгә карата ризасызлыкны аны алган көннән алып 5 эш көне эчендә карый.

3.3.7. Контроль органы ризасызлыкны карару нәтижәләре буенча түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- 1) кисәтүне юкка чыгару рәвешендә ризасызлыкны канәгатьләндерә;
- 2) баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, ризасызлыкны канәгатьләндерүдән баш тарта.

3.3.8. Контроль орган кисәтүгә каршы килгән көннән соң биш эш көннән дә соңга калмыйча каршы килүне карау нәтижәләре турында контрольдә тотылуы затка хәбәр итә.

3.3.9. Ризасызлыкны шул ук нигезләрдә кабат жибәрү рөхсәт ителми.

3.3.10. Контроль орган мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турында игълан ителгән кисәтүләргә исәпкә ала һәм башка профилактик чаралар һәм контроль чаралар уздыру өчен тиешле күрсәткечләрдән файдалана.

3.4. Консультация бирү

3.4.1. Контрольдә тотылуы затларга һәм аларның вәкилләренә консультация бирү муниципаль контрольне оештыруга һәм гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гамәлгә ашырыла:

- 1) контроль чаралар уздыру тәртибе;
- 2) контроль чаралар уздыру ешлыгы;
- 3) контроль чаралар нәтижәләре буенча карарлар кабул итү тәртибе;
- 4) контроль орган карарларына шикәят белдерү тәртибе.

3.4.2. Инспекторлар контрольдә тотылуы затларга һәм аларның вәкилләренә консультацияләргә түбәндәгечә бирә:

1) телефон аша, видео-конференц-элементә аша, шәхси кабул итүдә яисә профилактик чара, контроль чара үткәру барышында телдән аңлатмалар рәвешендә;

2) контрольдә тотылуы затларның һәм аларның вәкилләренә бертипке мөрәжәгатьләргә (10нан артык бер типтагы мөрәжәгатьләр) буенча Контроль органының вәкаләтле вазыйфай заты тарафыннан имзаланган язмача аңлатма бирүнең рәсми сайтында урнаштыру юлы белән.

3.4.3. инспекторлар тарафыннан һәр мөрәжәгать итүченә шәхси кабул итү 10 минуттан артык була алмый.

Телефоннан сөйләшү вакыты 10 минуттан артмаска тиеш.

3.4.4. Контроль органы контрольдә тотылучы затларга һәм аларның вәкилләренә телдән консультация бирү мәсьәләләре буенча язма рәвештә мәгълүмат бирми.

3.4.5. Контроль органының вазифаи заты язма рәвештә консультация бирүне түбәндәге очрақларда гамәлгә ашыра:

а) контрольдә тотылучы зат консультация алу мәсьәләләре буенча язма җавап бирү турында язма гариза биргәндә;

б) консультация бирү вакытында куелган сорауларга җавап бирү мөмкин булмаса;

в) куелган сорауларга җавап мәгълүматны өстәмә соратып алуны таләп иткәндә.

3.4.6. Контрольдә тотылучы зат «Россия Федерациясе гражданнының мөрәҗәгатләрән карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән срокларда язма җавап бирү турында гарызнамә жиберергә хокуклы.

3.4.7. Контроль орган үткәрелгән консультацияләрне исәпкә ала.

3.5. Профилактик визит

3.5.1. Профилактик визит контрольдә тотылучы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә формасында инспектор тарафыннан яки видео-конференция-элементә куллану юлы белән уздырыла.

Профилактик визит барышында контрольдә тотылучы зат үз эшчәнлегенә яки үз карамагындагы контроль объектларына карата куела торган мәҗбүри таләпләр, аларның куркынычлылык критерийларына туры килүе, нигезләр һәм куркынычлылык категориясен киметүнең тәкъдим ителә торган ысуллары турында, шулай ук контроль объектына карата, аларны нинди куркынычлылык категориясенә кертүдән чыгып, контроль чараларының төрләре, эчтәлегә һәм интенсивлыгы турында мәгълүмат бирә.

3.5.2. Профилактик визит үткәргәндә контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килүүгә турыдан-туры куркыныч туу яки мондый зыян (зарар) килү ачыкланса, Контроль органының вазифаи заты үткәрелгән профилактик визит турында хисап рәвешендә контроль чаралар үткәрү турында карар кабул итү өчен бу хакта кичекмәстән Контроль органы җитәкчесенә хәбәр итә.

3.5.3. Мәҗбүри профилактик визит мондый эшчәнлек башланган вакыттан алып бер ел эчендә төзекләндерү өлкәсендәге законнарның мәҗбүри таләпләрен үтәүгә бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контрольдә тотучы затларга карата уздырыла.

Контроль органы контрольдә тотылучы затка мәҗбүри профилактик визит үткәрү турында аны үткәрү датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

3.5.4. Мәҗбүри профилактик визитны уздыру турында хәбәрнамә язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә төзелә һәм түбәндәге белешмәләрне үз эченә ала:

- 1) хәбәрнамә төзү датасы, вакыты һәм урыны;
- 2) контроль орган исеме;

- 3) контрольдә тотылучы затның тулы исеме;
- 4) вәкаләтле вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта);
- 5) мәжбүри профилактик визит датасы, вақыты һәм урыны;
- б) вәкаләтле вазыйфаи зат имзасы.

3.5.5. Мәжбүри профилактик визитны уздыру турында хәбәрнамә контроль астындагы зат адресына язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә жибәрелә.

Контрольдә тотылучы зат, мәжбүри профилактик визит үткәрүдән баш тартырга хокуклы, бу хакта аны уздыру датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча, мәжбүри профилактик визит уздыру турында хәбәрнамә юллаган Контроль органына хәбәр итәргә хокуклы.

Мәжбүри профилактик визитны уздыру срогы контроль орган тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм бер эш көненнән артмаска тиеш.

3.5.6. Профилактик визит нәтижәләре буенча инспектор профилактик визит уздыру турында акт төзи, аның формасы контроль орган тарафыннан раслана.

3.5.7. Контроль орган үткәрелгән профилактик визитларны исәпкә ала.

4.Муниципаль контроль кысаларында үткәрелә торган контроль чаралар

4.1. Контроль чаралар. Гомуми сораулар

4.1.1. Муниципаль контроль түбәндәге планлаштырылган һәм планнан тыш контроль чараларны үткәрүне оештыру юлы белән контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла:

инспекция визиты, рейд тикшерүе, документлар буенча тикшерү, күчмә тикшерү - контрольдә тотылучы затлар белән хезмәттәшлек иткәндә;

мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтүне, күчмә тикшерүне - контрольдә тотылучы затлар белән хезмәттәшлексез, шулай ук профилактик чаралар үткәрү кысаларында.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлек түбәндәгеләрдән тора:

инспектор һәм аның вәкиле арасында очрашулар, телефон аша һәм башка сөйләшүләр (турыдан-туры хезмәттәшлек);

документлар, башка материаллар сорату;

инспекторның контрольдә тотылучы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урынында булуы (гомуми файдаланудагы житештерү объектларында инспектор булу очрақларыннан тыш).

4.1.3. Контроль чаралар, контрольдә тотылучы зат белән хезмәттәшлек иткәндә, түбәндәге нигезләрдә гамәлгә ашырыла:

1) Контроль органында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү яисә зыян (зарар) килү куркынычы туу турында белешмәләр булу яисә объектның мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килү-килмәү яисә мондый параметрлардан тайпылуы ачыклану;

2) контроль чаралар уздыру планына кертелгән контроль чараларны уздыру сроклары якынлашу;

3) Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә конкрет контрольдә тотылучы затларга карата контроль чаралар уздыру турындагы йөкләмәсе;

4) законнар үтәлешенә күзәтчелек итү, кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен прокуратура органнарына керткән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча үтәү кысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

Контроль чаралар, шул исәптән 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очрактарда да, контроль органының эш планнарындагы биремнәрне дә керттеп, тикшереп тору органының вәкаләтле вазыйфаи затлары заданиеләре нигезендә инспекторлар тарафыннан башкарыла.

4.1.4. Планлы һәм планнан тыш контроль чаралары, контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлексез үткәрелә торган чаралардан тыш, инспектор һәм тикшерү чарасын үткәргүгә жәлеп ителә торган затлар тарафыннан түбәндәге контроль чаралар башкару юлы белән үткәрелә:²

- карау;
- сораштыру;
- язма аңлатмалар алу;
- документлар соратып алу;
- экспертиза.

4.1.5. Контрольдә тотылучы зат белән хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны үткәрү өчен, шулай ук документар тикшерү белән үзара 248-ФЗ номерлы Федераль законның 64 статьясындагы 1 өлешендә каралган белемнәр күрсәтелгән Контроль органының вәкаләтле заты тарафыннан имзаланган карары кабул ителә.

Мәжбүри таләпләрнен үтәлешен күзәтүне үткәргүгә, күчмә тикшерүгә карата әлеге Нигезләмә пунктының беренче абзацында каралган контроль чараны уздыру турында карар кабул итү таләп ителми.

4.1.6. Контроль чаралар контроль чараны уздыру турында Контроль органы карарында күрсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Кирәк булганда, Контроль органы тикшерү чараларын үткәргүгә экспертларны, билгеләнгән тәртиптә аттестацияләнгән эксперт оешмаларын һәм контроль чаралар үткәргүгә жәлеп ителә торган экспертлар, эксперт оешмалары реестрына кертелгән экспертларны жәлеп итә.

4.1.7. Контрольдә тотылучы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамлангач, инспектор Россия Икътисади үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик формалары турында» 2021 елның 31 мартындагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма буенча контроль чара акты (алга таба шулай ук - акт) төзи.

Мондый чараны уздыру нәтижеләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, актта нәкъ менә нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге нигезендә билгеләнгән мәжбүри таләп бозылганлыгы күрсәтелә.

Ачыкланган хокук бозу бетерелгән очракта, контрольдә тотылучы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамланганчыга кадәр, актта аны бетерү факты күрсәтелә.

4.1.8. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка теркәлә.

Контроль чараны үткәргәндә тутырылган тикшерү кәгазьләре актка беркетелергә тиеш.

4.1.9. Актны рәсмиләштерүнең Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән башка тәртибе ачыкланмаган очракта, акт мондый чараны уздыру тәмамланган көнне контроль чараны уздыру урыны буенча рәсмиләштерелә.

4.1.10. Дәүләт, коммерция, хезмәт серен, башка серне тәшкил итүче мәгълүматны үз эченә алган контроль чара нәтижәләре Россия Федерациясе законнарында каралган таләпләрне үтәп рәсмиләштерелә.

4.1.11. Контроль чара актында бәян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контрольдә тотылучы зат әлеге Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жиберергә хокуклы.

4.2. Контроль чаралар планы

4.2.1. Планлы контроль чаралар Контроль органы төзи торган һәм прокуратура органнары белән килештерелергә тиешле чираттагы календарь елга планлы контроль чараларын уздыру планы (алга таба - еллык чаралар планы) нигезендә уздырыла.

4.2.2. Билгеле бер куркынычлылык категорияләренә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чараларын уздыру вакыты зыян (зарар) килү куркынычларына туры китереп билгеләнә.

4.2.3. Контроль орган түбәндәге планлы контроль чаралар төрләрен үткәрергә мөмкин:

- инспекция визиты;
- рейд тикшерүе;
- документар тикшерү;
- күчмә тикшерү.

Югары куркынычлылык категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла: _____.

Урта куркынычлылык категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла: _____.

Уртача куркынычлылык категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла: _____.

4.2.4. Контроль объектларына карата житди куркынычлылык категориясенә кертелгән планлы контроль чараларын уздыру вакыты - 3 елга бер тапкыр.

Урта һәм уртача куркынычлылык категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чараларын уздыру вакыты - 4 елга бер тапкыр.

Түбән куркынычлылык категориясенә кертелгән контроль объектына карата план буенча чаралар үткәрелми.

4.3. Планнан тыш контроль чаралар

4.3.1. Планнан тыш контроль чаралар документлар һәм күчмә тикшерүләр, инспекция визиты, рейдлар тикшерүе, мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү рәвешендә уздырыла. 12.

4.3.2. Планнан тыш контроль чараны үткәрү турындагы карар мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларын исәпкә алып кабул ителә.

4.3.3. Планнан тыш контроль чаралар, үзара хезмәттәшлексез планнан тыш контроль чараларыннан тыш, әлеге Нигезләмәнең 4.1.3 пунктының 1, 3, 4 бүлекләрендә каралган нигезләрдә уздырыла.

4.3.4. Планнан тыш контроль чара прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин булган очракта, күрсәтелгән чара мондый килештерүдән соң уздырыла.

4.4. Документлар буенча тикшерү

4.4.1. Документлар буенча тикшерү дигәндә контроль орган урнашкан урын буенча уздырыла торган контроль чара аңлашыла, аның предметы булып аларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган контрольдә тотучы затлар документларындагы, шулай ук аларның эшчәнлеген гамәлгә ашырганда кулланыла торган һәм контроль органның мәжбүри таләпләрен һәм карарларын үтәүгә бәйле документлардагы белешмәләр тора.

4.4.2. Контроль орган карамагындагы документлардагы белешмәләрнең дәрәжәгә нигезле шик тудырсаки әлеге белешмәләр контрольдә торучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирмәсә, Контроль орган контрольдә тотылуы зат адресына документлар буенча тикшерү барышында карау өчен кирәкле башка документларны тапшыру таләбен җибәрә.

Әлеге таләпне алган көннән алып ун эш көне эчендә контрольдә тотыла торган зат контроль органга күрсәтелгән документларны таләп итеп җибәрергә тиеш.

4.4.3. Документлар буенча тикшерү үткәрү срогы ун эш көннән артмаска тиеш.

Күрсәтелгән срокта түбәндәге вакыттан чор кертелми:

1) контроль орган тарафыннан контрольдә тотыла торган затка таләпләр документлар тикшерү барышында күрсәтелгән документларны контроль органга тапшырганчы карау өчен кирәкле документларны тапшыру;

2) контрольдә тотылуы затка контроль органы мәгълүмат җибәргән мизгелдән түбәндәге вакыт эчендә:

контрольдә тотылуы зат тапшырган документларда хаталарны һәм (яисә) каршылыкларны ачыклау турында;

тапшырылган документлардагы белешмәләрнең, контроль органдагы документлардагы һәм (яисә) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда алынган документлардагы белешмәләрнең туры килмәве турында һәм таләпләр күрсәтелгән аңлатмаларны Контроль органга тапшыру вакытына кадәр язма рәвештә язарга тиеш.

4.4.4. Документлар буенча тикшерү барышында кылына торган контроль гамәлләр исемлегә:

1) документлар соратып алу;

2) язма аңлатмалар алу;

3) экспертиза.

4.4.5. Контроль чараны үткөрү барышында инспектор контрольдө тотылуучы затка документларның һәм (яисә) аларның күчөрмәләренә, шул исәптән фотога төшерү, аудио- һәм видеога яздыру материалларының, мәгълүмат базаларының, мәгълүматлар банкларының, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләрнең үтөлүен баялөүне уздыру өчен әһәмияткә ия булган һәм кирәкле таләпләрне тапшыру (яисә) таләбен күрсәтергә (жибәрергә) хокуклы.

Контрольдө тотылуучы зат документларны тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән срокта теркәлө торган документларны Контроль органына жибәрә яки үтенечнамә белән кичекмәстән язма рәвештә тикшерелә торган зат тиешле документларны тапшыру мөмкин булмаган сәбәпләрне һәм срокну күрсәтеп, документларны тапшыруның мөмкин булмавы турында инспекторга хәбәр итә.

Фотосурәт материалларыннан, аудио- һәм видеозамалардан, мәгълүмат базаларыннан, мәгълүматлар банкларыннан, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләргә документлар тикшерүен үткөрү вакытына контроль чараларны башкару өчен кирәкле мәгълүматны карау һәм эзлөү хокуклары булган логин һәм пароль рәвешендә бирелә.

4.4.6. Язма аңлатмалар инспектор тарафыннан контрольдө тотылуучы заттан яки аның вәкиленнән, шаһитләрдән соралырга мөмкин.

Күрсәтелгән затлар инспекторга тикшерү тәмамланганчы 5 эш көненнән дә соңга калмыйча ирекле формада язма аңлатмалар бирә.

Язма аңлатмалар ирекле формада язма документ төзү юлы белән рәсмиләштерелә.

Инспектор вазыйфаи затлар яки оешма хезмәткәрләре, контрольдө тотылуучы граждандар, аларның вәкилләре, шаһитләре сүзләреннән язма аңлатмалар төзөргә хокуклы. Бу очракта, күрсәтелгән затлар аңлатмалар белән танышалар, кирәк булганда текстны тулыландыралар, инспекторның аларның сүзләреннән дәрәс язып алуы турында тамга ясыйлар һәм, аны төзү датасын һәм урынын күрсәтеп, документка кул куялар.

4.4.7. Экспертиза контроль орган йөкләмәсә буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Экспертиза контрольдө тотылуучы затның (аның филиаллары, вәкилләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлек алып барган) урыны буенча да, шулай ук эксперт яисә эксперт оешмасы эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Экспертизаны гамәлгә ашыру вакыты экспертиза төренә бәйлә һәм һәр конкрет очракта Контроль органы һәм эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча индивидуаль рәвештә билгеләнә.

Экспертиза нәтижәләре контроль орган раслаган форма буенча эксперт баяләмәсә белән рәсмиләштерелә.

4.4.8. Актны рәсмиләштерү документлар тикшерүен үткөрү тәмамланган көнне Контроль орган урнашкан урын буенча башкарыла.

4.4.9. Акт 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә документлар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча контроль органы тарафыннан тикшерелә торган затка жибәрелә.

4.4.10. Планнан тыш документтар тикшерү прокуратура органнары белән килештермичә уздырыла.

4.5. Күчмә тикшерү

4.5.1. Күчмә тикшерү контрольдә тотылучы затның (аның филиалларының, вәкиллекләренен, аерымланган структур бүлекчәләренен) урнашкан (эшчәнлеген гамәлгә ашыру) урыны буенча уздырыла.

Күчмә тикшерү дистанцион багланьшлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлементә аша үткәрелергә мөмкин.

4.5.2. Күчмә тикшерү түбәндәгеләр мөмкин булмаган очракта уздырыла:

1) контроль орган карамагындагы яисә ул соратып ала торган документларда һәм контрольдә тотылучы затның аңлатмаларында булган белешмәләренен тулылыгын һәм дөрөсләген тикшерергә;

2) контрольдә тотылучы затның һәм (яисә) аның карамагындагы һәм (яисә) файдаланыла торган контроль объектларының әлеге Нигезләмәнен 4.5.1 пунктында күрсәтелгән урынга чыкмыйча һәм контроль гамәлләренен башка төре кысаларында каралган кирәкле контроль гамәлләренен башкару буенча мәжбүри таләпләргә туры килүен бәяләргә.

4.5.3. Планнан тыш күчмә тикшерү бары тик прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелә ала.

4.5.4. Контроль органы күчмә тикшерү үткәрү турында контрольдә тотылучы затка күчмә тикшерүне үткәрү турында карар күчәрмәсен жиберү юлы белән ул башланганчы егерме дүрт сәгатәтән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

4.5.5. Күчмә тикшерү уздырганда инспектор контрольдә тотылучы затка (аның вәкиленә) хезмәт таныклыгын, урынга барып тикшерү үткәрү турында карар күчәрмәсен күрсәтә, шулай ук контроль чараларының бердәм реестрында исәпкә алу номерын хәбәр итә.

4.5.6. Күчмә тикшерүне үткәрү срогы ун эш көненнән артмый.

Күчмә тикшерү барышында кече эшкуарлыкның бер субъектына карата үзара хезмәттәшлекнең гомуми срогы кече предприятие өчен илле сәгатәтән һәм микропредприятие өчен унбиш сәгатәтән артык була алмый.

4.5.7. Күчмә тикшерү барышында контроль гамәлләр исемлеге:

- 1) карау;
- 2) сораштыру;
- 3) документлар соратып алу;
- 4) язма аңлатмалар алу;
- 5) экспертиза.

4.5.8. Карау контрольдә тотылучы зат һәм (яисә) аның вәкиле катнашында инспектор тарафыннан видеоязманы мәжбүри кулланып гамәлгә ашырыла.

Тикшерү нәтижәләре буенча тикшерү беркетмәсе төзелә.

4.5.9. Сораштыру дигәндә, контрольдә тотыла торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләренен үтәлешен бәяләүне уздыру өчен әһәмияткә ия булган телдән мәгълүматны, контрольдә тотыла торган заттан яисә аның вәкиленнән һәм шундый мәгълүмат булган башка затлардан алу буенча контроль эш аңлашыла.

Сораштыру нәтижеләре сораштыру беркетмәсендә теркәлә, ул үзе баян иткән белешмәләрнең дәрәсләген раслаучы сораштырылуучы зат тарафыннан, шулай ук алынган белешмәләр контроль чара өчен әһәмияткә ия булган очракта, контроль чара актында күрсәтелә.

4.5.10. Тикшерү, сораштыру вакытында мәжбүри таләпләр бозылу ачыкланган очракта, инспектор, мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилларен теркәп, фотосурәт, аудио- һәм видеоязма, дәлилларне теркәүнең башка ысулларын кулланырга хокуклы.

Фотога төшерү ярдәмендә мәжбүри таләпләрне бозуларның дәлилларен теркәү мәжбүри таләпләрне бозуның ачыкланган һәрберсенә кимендә ике сурәте белән уздырыла.

Фотога төшерү һәм видеога яздыру мәжбүри таләпләрне бозуларның дәлилларен теркәү өчен дәүләт серен яклау турында Россия Федерациясе законнары таләпләрне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

4.5.11. Тикшерелә торган документларны, язма аңлатмаларны контрольдә тотылуучы зат тарафыннан тапшыру, экспертиза үткәру әлегә Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6 һәм 4.4.7 пунктларына туры китереп башкарыла.

4.5.12. Күчмә тикшерү тәмамланганнан соң, инспектор күчмә тикшерү акты төзи.

Фотога төшерү, аудио- һәм видеога яздыру турында мәгълүмат тикшерү актында чагыла.

Күчмә тикшерү дистанцион багланышлар чараларыннан, шул исәптән аудио-яки видеоэлементә файдаланып үткәрелгән очракта, Нигезләмәнең икенче пункты абзацында билгеләнгән нигезләмә кулланылмый.

4.5.13. Күчмә тикшерүне үткәру контрольдә тотылуучы затның урнашкан (эшчәнлекне гамәлгә ашыру) урыны буенча булмавына бәйле рәвештә яки контрольдә тотылуучы затның эшчәнлегә фактта булмавына яисә күчмә тикшерү үткәру мөмкин булмауга яисә ул тәмамлану бәйле рәвештә мөмкин булмаган очракта, инспектор, сәбәпләрне күрсәтеп, күчмә тикшерү үткәрунең мөмкин булмавы турында акт төзи һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законда 21 статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә каралган тәртиптә контроль чаралар уздыру мөмкинлегә булмавы турында контрольдә тотылуучы затка хәбәр итә.

Бу очракта, инспектор күчмә тикшерүне үткәрунең күрсәтелгән чоры кысаларында күчмә тикшерү тәмамланганчы теләсә кайсы вакытта контроль гамәлләр кылырга хокуклы.

4.5.14. Шәхси эшкуар, контрольдә тотылуучы затлар булган гражданнар Контроль органына түбәндәге очракларда контроль чаралар уздырганда катнашу мөмкинлегә булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

- 1) вакытлыча хезмәткә сәләтсез булу;
- 2) суд, хокук саклау органнары, хәрби комиссариатларга чакырылу (хәбәрнамә, чакыру) буенча килү зарурлыгы;
- 3) Россия Федерациясе Жинаять-процессуаль кодексы нигезендә контроль чаралар уздырганда катнашу мөмкинлеген юкка чыгара торган чикләү чаралары сайлану;

4) эш сәфәрендә булу.

Мәгълүмат кәргәндә, контроль чаралар үткәру Контроль органы тарафыннан

шәхси эшқуар һәм гражданның әлеге мәрәжәгатенә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле вакытка күчерелә.

4.6. Инспекция визиты, рейд тикшерүе

4.6.1. Инспекция визиты контрольдә тотылучы затның (аның филиалларының, вәкиллекләренен, аерымланган структур бүлекчәләренен) яки контроль объектының урнашкан (эшчәнлеген гамәлгә ашыру) урыны буенча уздырыла.

Инспекция визиты контрольдә тотылучы затка һәм житештерү объекты милекчесенә алдан хәбәр итмичә уздырыла.

Контрольдә тотылучы затлар яки аларның вәкилләре инспекторның бинага, корылмаларга каршылыксыз керә алуын тәэмин итәргә тиеш.

Эшчәнлекне бер урында яки бер житештерү объектында (территориядә)гамәлгә ашырганда, инспекция визитын үткәрү срогы бер эш көненнән артып китә алмый.

4.6.2. инспекция визиты барышында контроль гамәлләр исемлеге:

а) карау;

б) сораштыру;

в) язма аңлатмалар алу;

г) контрольдә тотылучы затның (аның филиалларының, вәкиллекләренен, аерымланган структур бүлекчәләренен) яисә контроль объектының булу (эшчәнлек алып бару) урынында зарури таләпләр нигезендә булырга тиешле документларны соратып алу.

Инспекция визитын дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлемтә аша уздыру рөхсәт ителә.

4.6.3. Планнан тыш инспекция визиты, 57 статьяның 1 өлешендәге 3-5 пунктларына һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлешенә туры китереп, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.6.4. Рейд тикшерүе тикшерү объектына ия булуны, файдалануны яисә идарә итүне гамәлгә ашыручы теләсә кайсы контрольдә тотылучы затларга карата үткәрелә.

Рейд тикшерүе чорында бер контрольдә тотылучы зат белән хезмәттәшлек итү срогы бер эш көненнән артып китә алмый.

4.6.5. Рейд тикшерүе барышында контроль гамәлләр исемлеге:

а) карау;

б) сораштыру;

в) язма аңлатмалар алу;

г) документларны теркәү;

д) экспертиза.

4.6.6. Житештерү объектларына ия булган, файдаланучы яисә идарә итүче контрольдә тотылган затлар рейд караулары барышында инспекторларга рейд тикшерүен үткәрү турындагы карарда күрсәтелгән житештерү объектларына, шулай ук барлык биналарга (торак биналардан тыш) тоткарлыксыз кереп йөрүне тәэмин итәргә тиеш.

4.6.7. Рейд тикшерүе нәтижәсендә мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, рейд тикшерүе үткәрелгән урында инспектор мәжбүри таләпләрне бозган һәр контрольдә тотыла торган затка карата контроль чара акты төзи.

4.6.8. Рейд тикшерүе, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенә 3-5 пунктларына һәм 66 статьясындагы 12 өлешенә туры китереп, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.6.9. Әлеге Нигезләмәнең 4.6.2, 4.6.5 пунктларында каралган контроль гамәлләрне әлеге Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6, 4.4.7, 4.5.8 - 4.5.5.10 пунктлары нигезендә гамәлгә ашыралар.

4.7. Мәжбүри таләпләрне (иминлек мониторингын) үтәүне күзәтү

4.7.1. Контроль орган, мәжбүри таләпләрне (куркынычсызлыкны мониторинглауны) үтәүне күзәткәндә, контроль органда булган контроль объектлары турында белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне, жыюны, анализлауны үткәрә, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан күрсәтелә, шулай ук "Интернет" челтәрендәге мәгълүматлар, башка һәркем файдалана алырлык белешмәләр, шулай ук автоматик режимда фото- һәм кинога төшерү, видеоозма функцияләре булган хокук бозуларны теркәүнең техник чараларыннан файдаланып алынган күрсәткечләрне.

4.7.2. Әгәр мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглауның) үтәлешен күзәтү барышында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү яисә зыян китерү куркынычы булу факты ачыкланса, мәжбүри таләпләрне бозу турында, мәжбүри таләпләрне бозуларның эзерләнүе яисә мәжбүри таләпләрне бозуның билгеләре турында белешмәләр Контроль органы тарафыннан түбәндәге карарлар кабул ителергә мөмкин:

- 1) әлеге Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш контроль (күзәтчелек) чарасын үткәрү турында карар;
- 2) кисәтү игълан итү турында карар;

4.8. Күчмә тикшерү (обследование)

4.8.1. Күчмә тикшерү (обследование) контрольдә тотылучы затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатларында уздырыла.

4.8.2. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиаллары, вәкилләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлек алып барган) урыны, граждан эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны, контроль объектының урнашкан урыны буенча үткәрелергә мөмкин, шул ук вакытта контрольдә торучы зат белән үзара хезмәттәшлек итү рөхсәт ителми.

Күчмә тикшерү барышында (чикләnmәгән затларга бару өчен ачылган) житештерү объектларында тикшерү үткәрелергә мөмкин.

4.8.3. Күчмә тикшерү контрольдә тотылучы затка хәбәр итмичә уздырыла.

Бер объектны (бер-берсенә турыдан-туры якин урнашкан берничә объектны) күчмә тикшерүне үткәрү срогы, әгәр федераль законда контроль рәвешә турында башкасы билгеләнмәгән булса, бер эш көненнән артып китә алмый.

4.8.4. Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча әлегә Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 һәм 2 пунктчаларында каралган карарлар кабул ителә алмый.

4.9. Контроль орган тарафыннан контроль чаралар нәтижәләре буенча күрелә торган чаралар

4.9.1. Контроль орган контрольдә тотылучы зат тарафыннан Россия Федерациясә законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә мәжбүри таләпләрне бозуларның контроль чарасын уздырганда ачыкланган очракта түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, жайланмаларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (куллануны) тыю турында таләп белән судка мөрәжәгать иткәнчә, әгәр тикшерү чарасын үткәргәндә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданныр, оешмаларның эшчәнлегә, алар тарафыннан житештерелә торган һәм сатыла торган товарлар, башкарыла торган эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә турыдан-туры зыян китерүт куркынычы тудырса яки мондый зыян (зарар) китерелгән дип билгеләнсә, гражданнырга, оешмаларга закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян килү куркынычы булу һәм аны булдырмый калу ысуллары турында теләсә нинди үтемлә ысул белән мәгълүмат житкерү турында, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян килүне булдырмау яисә аны туктату буенча Россия Федерациясә законнарында каралган чаралар турында кичекмәстән карар кабул итәргә;

2) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтүне, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килүне булдырмый калуны тикшереп тору чараларын күрергә;

3) тиешле тикшерүләр барышында хокук бозулар ачыкланганда, гаепле затларны административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә жаваплылыкка тарту чараларын күрергә.

4) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар уздыру буенча тәкъдимнәр бирү турындагы мәсьәләне карарга.

4.9.2. Әлегә Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 пунктчасы нигезендә кабул ителгән карарны контрольдә торучы зат тарафыннан үтәү срогы узганнан соң йә контроль астындагы зат күрсәтелгән карар белән билгеләнгән документларны һәм белешмәләрне тапшырганчы йә мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглаунын) үтәлешен күзәтү кысаларында мәгълүмат алынган очракта, күрсәтелгән документлар һәм мәгълүматлар нигезендә карар үтәлешен бәяли.

4.9.3. Әгәр күрсәтелгән документлар һәм белешмәләр контроль астындагы зат тарафыннан тәкъдим ителмәгән яисә алар нигезендә йә мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглау) үтәлешен күзәтү кысаларында алынган мәгълүмат нигезендә алынган булса, контроль орган әлегә карарның үтәлешен инспекция визитын үткәрү, рейд тикшерүен яисә документар тикшерү юлы белән

бәяли.

Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча кабул ителгән карарның үтәлешен бәяләү уздырылган очракта, күчмә тикшерү уздыру рөхсәт ителә.

4.9.4. Әлеге Нигезләмәнең 4.9.2 пунктында каралган контроль чараны үткәру йомгаклары буенча Контроль орган карарның үтәлмәве яисә тиешенчә үтәлмәве ачыкланган очракта, ул, әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 пунктчасында каралган карарны кабат контрольдә торучы затка тапшыра, аны үтәүнең яңа срокларын күрсәтә.

Ташкичү авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
нигезләмәгә 1 нче кушымта

**Ташкичү авыл жирлеге башкарма комитетының Ташкичү авыл жирлеге
Советы территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне
гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затлары исемлеге**

1. Ташкичү авыл жирлеге башлыгы

Ташкичү авыл жирлеге башлыгы

Ф.Х.Файзуллин

Ташкичү авыл жирлеге
территориясендә төзеклэндерү
өлкәсендә муниципаль
контроль турында
КАРАРГА 2 нче кушымта

**Ташкичү авыл жирлеге территориясендә төзеклэндерү өлкәсендә муниципаль
контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларын
куркынычлылык категориясенә кертү критерийлары**

№	Ташкичү авыл жирлеге Советы территориясендә төзеклэндерү өлкәсендә муниципаль контроль объектлары	Куркынычлылык категориясе
1	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, соңгы өч ел эчендә законлы көченә кәргән юридик зат яки шәхси эшкуар эшчәнлеген риск категориясенә кертү турында карар кабул ителгән көнгә кадәр соңгы өч ел эчендә законлы көченә кәргән очракта, Арча муниципаль районы Ташкичү авыл жирлеге Советының 03.12.20021 ел, №39 карары белән расланган (алга таба – төзеклэндерү кагыйдәләре) Ташкичү авыл жирлеге Советының Төзеклэндерү кагыйдәләрен бозуга бәйлә административ хокук бозган өчен юридик затка, аның вазыйфаи затларына яки шәхси эшмәкәргә административ жәза билгеләү турында карар (муниципаль берәмлекнең тулы исеме)	Югары куркынычлылык
2	Юридик зат яисә шәхси эшкуар эшчәнлеген куркынычлылык категориясенә кертү турында карар кабул ителгән көнгә кадәр соңгы өч ел эчендә төзеклэндерү кагыйдәләре таләпләрен үтәмәү факты буенча билгеләнгән срокта үтәлмәгән карар булган юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр	Урта куркынычлылык
3	Юридик зат яисә шәхси эшкуар эшчәнлеген куркынычлылык категориясенә кертү турында карар кабул ителгән көнгә кадәр соңгы биш ел эчендә планлы яки планнан тыш тикшерүләр нәтижәсендә бирелгән төзеклэндерү кагыйдәләре таләпләрен үтәмәү факты буенча билгеләнгән срокта үтәлмәгән карар булган юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр	Уртача куркынычлылык
4	Төзеклэндерү өлкәсендә юридик затлар һәм шәхси эшкуарлар эшчәнлеген куркынычлылык категорияләренә кертүдә әлеге критерийларның 1, 2 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән шартлар булмаганда, юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм физик затлар	Түбән куркынычлылык

Ташкичү авыл жирлеге башлыгы

Ф.Х.Файзуллин

Ташкичү авыл жирлеге
территориясендә төзеклэндерү
өлкәсендә муниципаль
контроль турында
КАРАРГА 3 нче кушымта

Территориядә төзеклэндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу (муниципаль берәмлек исеме) куркынычлылык индикаторлары исемлеге

Индикатор исеме	Сайланган параметр (бәяләү критерийлары), үлчәү берәмлеге (булган очракта) өчен нормаль халәт	Куркынычлылык индикаторы күрсәткече
1 индикатор исеме	5-10, данә	< 5 данә 10 данә
2 индикатор исеме	юк	әйе
3 индикатор исеме	2020 елның 31 июленең 248 номерлы Федераль закон нигезендә	нормаль параметрларны 10%тан артыкка киметү яки арттыру

Ташкичү авыл жирлеге башлыгы

Ф.Х.Файзуллин

Ташкичү авыл жирлеге
территориясендә төзеклөндерү
өлкәсендә муниципаль
контроль турында
КАРАРЫНА 4 нче кушымта

**Территориядә (муниципаль берәмлек исеме) төзеклөндерү өлкәсендә
муниципаль контроль өчен тикшерү төрөнөң төп күрсәткечләре һәм аларның
максатчан күрсәткечләре, индикатив күрсәткечләр**

1. Төп күрсәткечләр һәм максатчан күрсәткечләр:

Мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозулардан бетерелгән хокук бозулар өлеше - 70%.

Чираттагы календарь елга планлаштырылган контроль чараларын уздыру планы үтәлеше өлеше - 100%.

Контроль орган һәм (яисә) аның вазыйфай затының контроль чаралар уздырганда гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата нигезле шикаятьләр өлеше - 0%.

Контроль чараларның юкка чыгарылган нәтижәләре өлеше - 0%.

Алар нәтижәләре буенча бозулар ачыкланган, әмма тиешле административ йогынты чаралары күрелмәгән тикшерү чаралары өлеше, - 5%.

Контроль орган материаллары буенча административ жәза билгеләү турында чыгарылган суд карарлары өлеше - 95%.

Ташкичү авыл жирлеге
территориясендә төзеклэндерү
өлкәсендә муниципаль
контроль турында
КАРАРЫНА 5 нче кушымта

Муниципаль контрольнең (күзәтчелекнең) индикатив күрсәткечләре исемлегенә

- 1) হিসап чорында уздырылган планлы контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 2) হিসап чорында уздырылган планнан тыш контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 3) হিসап чорында контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен ачыклау яисә контроль объектының мондый параметрлардан читкә тайпылуы нигезендә үткәрелгән планнан тыш контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 4) হিসап чорында үзара хезмәттәшлектә үткәрелгән контроль (күзәтчелек) чараларның гомуми саны;
- 5) হিসап чорында һәр контроль (күзәтчелек) чара төре буенча үзара хезмәттәшлектә үткәрелгән контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 6) হিসап чорында дистанцион хезмәттәшлек чараларынан файдаланып уздырылган контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 7) হিসап чорында уздырылган мәжбүри профилактик визитлар саны;
- 8) হিসап чорында игълан ителгән мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтүләр саны;
- 9) হিসап чорында мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланган контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 10) হিসап чорында административ хокук бозулар турында эшләр кузгатылган контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 11) হিসап чорында контроль (күзәтчелек) чаралары нәтижәләре буенча салынган административ штрафлар суммасы;
- 12) হিসап чорында контроль (күзәтчелек) чараларын уздыруны килештерү турында прокуратура органнарына жибәрелгән гаризалар саны;
- 13) হিসап чорында контроль (күзәтчелек) чараларын үткәрүне килештерү турында прокуратура органнарына жибәрелгән һәм аларны прокуратура органнары килештерүдән баш тарткан гаризалар саны;
- 14) হিসап чоры ахырына исәпкә алынган контроль объектларының гомуми саны;
- 15) হিসап чоры ахырына куркынычлылык категориясенә һәркайсы буенча куркынычлылык категориясенә кертелгән контроль объектлары саны;
- 16) হিসап чоры ахырына контрольдә тотылучы затлар саны;
- 17) হিসап чорында исәпкә алынган контроль (күзәтчелек) чаралар уздырылган контрольдә тотылучы затлар саны;

18) хисап чорында контрольдә тотылучы затлар тарафыннан судка кадәр тәртиптә бирелгән шикаятьләрнең гомуми саны;

19) хисап чорында контроль (күзәтчелек) органы карау срогын бозган шикаятьләр саны;

20) хисап чорында контроль (күзәтчелек) органы карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгару турында яисә контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфай затларының гамәлләрен (гамәл кылмауларын) гамәлдә түгел дип тану турында карарларына карата контрольдә тотылучы затлар тарафыннан судка кадәр тәртиптә бирелгән шикаятьләр саны;

21) хисап чорында контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфай затларының суд тәртибендә жибәрелгән карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять белдерү турында дэгъвалар саны;

22) хисап чорында контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфай затларының алар буенча игълан ителгән таләпләрне канәгатьләндерү турында карар кабул ителгән карарларын, гамәлләрен (гамәл кылмауларын) дэгъвалау турында суд тәртибендә жибәрелгән дэгъвалар саны;

23) хисап чорында дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру таләпләрен тупас бозып үткәрелгән һәм аларның нәтижәләре дөрөс түгел дип табылган һәм (яисә) юкка чыгарылган контроль (күзәтчелек) чаралар саны.